

gjorte paa Udtrykket „yderliggaaende“ i Indstillingen. Det er ganske vist, at der kan nævnes en stor Del Punkter, udtagne fra en stor Mængde enkelte Sager; om hvilke dette kan siges, om det end ganske vist vil være vanskeligt at paavise det Yderliggaaende i saadanne enkelte Punkter, og især hvad det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds angaar, saaledes som han var for et Par Aar siden, maa det siges, at han i mange af disse Punkter har friet sig for at betegnes som yderliggaaende. Men imidlertid er der nu foresaldet Noget, som det ærede Medlem glemte, nemlig Firantslovens Negtelse. Mon dette ikke skulde kunne kaldes et yderliggaaende Skridt, og mon man ikke ved selve Valgene — thi nu komme vi til Folket — gjorde den Erfaring, at Folket ikke syntes om dette yderliggaaende Skridt, hvorfor man da ogsaa søgte for en stor Del at svække Betydningen af dette Skridt, idet man saae, at Folket ikke fandt tilstrækkelig Grund til et saadant Skridt? (Modsigelse); dette tror jeg dog ikke, at Nogen vil kunne negte. Jeg siger derfor, at det er denne Forestilling om, at man saa let skulde komme til at se, hvad der virkelig er Folkets Mening her i Danmark, og den anden Forestilling om, at man i det Hele netop repræsenterer det moderate og besindige Fremstridsparti — det er disse Forestillinger, som naturlig maa fremfalde og møde bestemt Modstand. Saaledes omtrent udtalte det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) sig. — Jeg tillader mig nu at henvende mig til den ærede Ordfører, ikke med Hensyn til hvad der nærmest angaar selve Hovedspørgsmaalet, nemlig den kongelige Gaandskrivelses Offentliggjørelse i Ministerialtidenden — hvad han ogsaa selv fra Begyndelsen af erklærede for at være en Bagatel — men derimod med Hensyn til en anden Udtalelse, som jeg heller ikke vil tillægge nogen overdreven stor Bægt, men som jeg dog tilstaaar havde nok saa stor Interesse for mig som hans tidligere Udtalelser. Jeg figter herved til den Udtalelse, hvormed det ærede Medlem sluttede sit Foredrag, der jo var temmelig udførligt. Den ærede Ordfører fandt der Leilighed til ogsaa at udtale sine Tanker, — eller maaske jeg heller skulde sige: sine Følelser — over for det nationalliberale Parti og den nationalliberale Politikk. Det er jo imidlertid en Selvfølge, at jeg nu hverken kan anse det for at være Liden eller Stedet til at gaa ind paa nogen udførlig Omtale heraf, og jeg kan heller ikke sige, at jeg kunde finde nogen Anledning dertil i, hvad der er fremkommet fra den ærede Ordfører; thi han maa ikke tage mig det ilde op, men det forekom mig, at hans Udtalelser indskrænkede sig til nogle temmelig flotte — tror jeg man kan sige — og — som det blev nævnt af en æret Aaler — affeierende Uttringer, hvormed det vistnok maa erkendes, at de hverken ved hans tidligere politiske Stilling overfor den forløbne Tid, som han saa rafft fældede Dom over, eller ved hans nuværende

politiske Stilling kunne faae en saadan Bægt, at der kan tillægges dem en større Betydning end den, de i og for sig efter deres Indhold have. Jeg skal derfor ikke dvæle videre ved dem, men blot tilføie, at der fremkom Noget fra det ærede Medlems Side, som i alt Fald syntes mig at være noget forskjelligt fra, hvad vi ved andre Leiligheder have hørt, og Noget, som derfor kan siges nærmere at betegne det ærede Medlems egen Stilling, men som jeg dog maa tilstaa, ikke var mig tilstrækkelig klart. Det ærede Medlem syntes for det Første at udvide dette Begreb „nationalliberal“ i en ganske overordentlig Grad. Det forekommer mig i det Mindste, at han sagde, at vi i de forløbne 25 Aar havde levet under dette Begrebs Herredømme, og han strakte altsaa sin Dom i den Henseende lige fra Ministeriet Wolke til Ministeriet Solstein. Dette var en overordentlig Uvildelse af Begrebet, men det var mig dog mindre klart i en anden Henseende, idet det ærede Medlem nemlig sagde, at man derved havde udelukket og bortholdt Andre ikke blot fra Statsstyrelsen, men ogsaa fra andre Goder og Stillinger. Det vilde være mig hjært at saae dette nærmere forklaret senere, men det var aabenbart det ærede Medlems Mening bestemt at udtale, at de Andre derved vare komne i en mindre heldig og gunstig Stilling end disse favoriserede Folk, som havde havt Røret fra 1848 til 1874. Dette er mig ikke ganske klart, og jeg kan kun sige, at jeg af hans senere Uttringer forstod, at han mente, at det var et helt andet Samfundslag — for at bruge et bestemt Ord —, som der skulde være Spørgsmaal om at lade komme frem og give sin Del i Styrelsen. Det var imidlertid ganske klart, at han mente, at dette Samfundslag paa den anden Side skulde være tilfidsesat paa andre Maader, og for saa vidt som han selv forklarede det nærmere ved at nævne Bonde- og Landbostanden, saa tror jeg, at han billigvis vil indrømme, at, hvad angaar denne Stands Stilling her i Landet i de sidste 25 Aar, vilde det være besynderligt, om man ikke netop maatte erkende, at, er der nogen Klasse, som i enhver Henseende har været behandlet human og imødekommende, og som virkelig ogsaa ved Hjælp deraf og ved Hjælp af andre Omstændigheder har vundet en saa særdeles heldig og lykkelig Stilling her i Landet, at man vanskelig kan paavise nogen anden Stand og maaske mindst den, som han for Dieblikket mest tænker paa, der kan rivalisere med den i den Henseende, saa er det Bondestanden. For saa vidt som jeg her har opfattet det ærede Medlem rigtig, forekommer dette mig altsaa at være ubeføiet, men jeg skal indrømme, at Hovedsagen af det, som den ærede Ordfører udtalte, og som han gjentagende kom frem med, var dette, at dette nye Samfundslag nu ogsaa skulde komme frem til Styrelsen, hvorfra det gennem lange Aar var blevet udelukket af de Privilegerede. Det er